

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

אגף בכיר -
שירות פסיכולוגי ייעוצי

עֵרָב וּבֶכֶס

שיח חינוכי מתמשך ורגיש בנושא החטופים

בחינוך העל יסודי

צוות חינוכי יקר,

מאז השבעה באוקטובר ועד היום מלווה אותנו הדאגה לשלום החטופים. שנת הלימודים תשפ"ה נפתחת בצער עמוק על חטופים שלא שרדו את השבי, בדאגה עצומה לחטופים ולחטופות שעדיין לא הצלחנו להשיב ארצה ובהודיה על השבים והשבות מהשבי.

מציאות זו היא חלק בהווייה האישית והכללית של כולנו תלמידים, צוות וקהילה וגם אתם, נשות ואנשי החינוך, פוגשים אותה הן דרך ההתמודדות האישית והמשפחתית שלכם עם נושא החטופים, והן מתוקף המשימה המקצועית המופקדת בידיכם.

לנוכח הזמן שחולף חשוב לתת לנושא החטופים מקום והכרה גם ביום יום החינוכי, **להמשיך וללוות את תלמידינו ומשפחותיהם בהתמודדותם עם האתגר הלאומי הקשה:**

1 בכיתה לומדים תלמידים שהם ומשפחותיהם נמצאים במעגלי פגיעה שונים. חשוב להיות מודעים למיפוי מעגלי הפגיעה הכיתתי ולהעניק תשומת לב וליווי אישי על פי צורך, תלמידים שבים, תלמידים אשר יש להם קשר לחטופים או למשפחותיהם, תלמידים אשר חווים משבר מתמשך ובהם תלמידים אשר חוו אובדן, שכול, פגיעת קרוב משפחה, תלמידים מפונים, תלמידים אשר אחד מקרוביהם משרת בכוחות הביטחון ותלמידים עם רגישות גבוהה. יש לפעול בהתאם לחוזר מנכ"ל "[ליווי תלמידים בעקבות משבר מתמשך](#)". חשוב להמשיך ללוות מקרוב ובאופן רגיש גם את **ההורים** אשר משפחתם קשורה למשפחות החטופים, לקיים עמם קשר אישי, שיחות תכופות, להתעניין בשלומם ובצורכיהם ובעת הצורך לחבר אותם למשאבי תמיכה קהילתיים.

2 עם הזמן החולף כדי להבין את מידת מעורבותם המעשית והרגשית של התלמידים בנושא החטופים ועל מנת לתמוך בהם אפשר לזמן שיח אקטואלי בכיתה בנושא, ובמהלכו להיות קשובים ולזהות באם יש תלמידים שזקוקים לאוזן קשבת, לעיבוד רגשותיהם או לעזרה בהבנה של תמונת המצב, וייתכן גם להפניה להמשך תמיכה לגורם טיפולי. **טרום השיח מומלץ להפעיל שיקול דעת** ובמידת הצורך להתייעץ עם הפסיכולוגית או עם היועצת. לא בכל כיתה נכון לנהל שיח כיתתי בנושא ויהיו כיתות בהן יהיה נכון יותר לקיים שיח פרטני או קבוצתי.

עקרונות בניהול שיח כיתתי בנושא החטופים

במידה שבכיתה לומד תלמיד ב"מעגל פגיעה" חשוב לעדכן את התלמיד וההורה או המבוגר המטפל בו על אודות השיח שצפוי להתנהל בכיתה, ולבדוק איתם האם נכון לתלמיד להיות נוכח בעת השיחה ועד כמה ירצה להיות מעורב בה.

יש להתאים את השיח לגיל התלמידים, ליכולותיהם ולצורכיהם ולשנות במידת חשיפתם לנושא.

נשאף לפעול בנושא יחד עם כלל הורי הכיתה נהיה קשובים לשאלות ההורים ולתגובותיהם לעיסוק בנושא ונביע הבנה למגוון הקולות.

חשוב שהשיח יעזור לתלמידים להבנות את המידע, לעשות סדר במחשבות וברגשות ולהתחבר לכוחות ולתקווה.

במהלך השיח צפויים להישמע מגוון קולות, תחושות ועמדות. חשוב לתת מקום למגוון הקולות ובה בעת לשמור על שיח מכבד שאינו מתלהם.

במהלך השיח חשוב לאפשר שיתוף אישי והבעה אישית אך גם לעודד להתבוננות על פעולות שבכוחם לנקוט כדי להשיב לעצמם תחושת מסוגלות ושליטה. נעזור לתלמידים להמשיך ולהחזיק תקווה ונאפשר להם לשתף בעשייה או ביוזמות סיוע שהם וקרוביהם נוקטים בנושא החטופים. נגלה רגישות לתלמידים אשר פחות פעילים אך עדיין חשים אכפתיות, ונעביר מסר שכל אחד פועל בדרך שמתאימה לו ולמשפחתו.

נעודד את התלמידים שלא להישאר לבד עם קושי ונבהיר שסביבה תומכת יכולה להקל ולסייע. נחזק את **חשיבות הפנייה לעזרה**, כעדות לכוחות פנימיים ולעוצמות.

במידה שהשיח הכיתתי יביא להצפה רגשית של תלמיד נקשיב לו, נביע הבנה לתחושותיו ונשהה עמו שם ובסופו של דבר נעודד אותו לראות מה בכוחו לעשות כדי להתמודד ולהחזיק תקווה. **לגבי כל אמירה מדאיגה, נשוחח עם התלמיד/ה לאחר השיעור, ונעדכן את יועצת בית הספר או את הפסיכולוגית.**

הבניית השיח בכיתה

"מה אנו יודעים היום על החטופים והחטופות
בשעה?"

(מתן הזדמנות לתלמידים לשתף במידע שקיים בידיהם
ודיוק מהימנות המידע).

"איך תחושות או מחשבות אלו אתכן?"

(מתן הזדמנות לתלמידים לשתף בעמדות, תחושות,
רגשות סביב נושא החטופים").

נסכם את השיח באופן שייתן תוקף למנעד המסרים שעלו:

"בשיחה בינינו עלו דאגות ואכזבות לצד נחישות וקריאה לפעולה. אנו נעים על הרצף שבין
דאגה לנחישות, ובין אכזבה לתקווה. עבור חלק מאתנו היכולת להיות בשנייה עוזרת לנו
ושוארת עלינו, מפחיתה במצב את תחושת חוסר האונים ומכירה שתמיד יש תקווה.

נזכיר לתלמידים כמה חשוב לשתף בתחושותיהם נחשוב יחד עמם אילו כתובות שיתוף ותמיכה
עומדות לרשותם (הורים, אחים, חברים, צוות חינוכי, מדריכים, מאמנים) ונעודד אותם לפנות לעזרה
בעת הצורך.

עד שובם בשלום של כל החטופות והחטופים חשוב להעביר מסרים חינוכיים בנוי חוסן ותקווה:

עזרה

השבים והשבות ומשפחותיהם
זוכים למעטפת של תמיכה
וסיוע מהמדינה ומהקהילה

תקווה

אנו מאמינים ומקווים שכל
החטופים, ישובו במהרה
לביתם ואנו מאמינים כי
מדינת ישראל עושה כל
שביכולתה להשיב את כולם.

אחריות

חשוב לכבד את פרטיות
משפחות החטופים כמו גם
את פרטיות השבים ואת
התהליך שהן עוברות.

השיתוף מחזק

מומלץ לפנות אל הצוות החינוכי
בכל שאלה, מחשבה או דאגה

לאורך זמן, וככל שהמצב נמשך יש לגלות רגישות ולשים לב לתלמידים שמביעים קושי או הצפה רגשית לנוכח אירועי השעה. למענם נמתן את מידת העיסוק בנושא כדי שיחושו מוגנים. בסוף כל שיחה או פעילות שקשורים לנושא החטופים ולאירועי השעה נשוחח עמם, נקשיב להם ונהיה עמם. בהמשך נעדכן את היועצת והפסיכולוגית במידת הצורך אף את הוריהם.

במידה שנזהה תלמיד שמביע מעורבות עמוקה בנושא החטופים (דאגה עמוקה, נוכחות בפעולות, היכרות אישית וכדומה), נפנה אליו באופן אישי ונזמין אותו לשיחת "אכפת לי ממך" רגישה וקשובה:

מה פונוק?

מהיח בכיתה למרתי ענוס החטופים
מעסיק אותך מאור. אני מבינה כאת וכה
אק טבעי. רציתי להציע לך לפוחה על הנוס
כי אתה חוב לי וכו התמודדות חובה
מאור ולס פשוטה.

האק אתה רוצה לפתח
בחוויות פק?
במחשבות פק?

איכה קושי או דאסה
מעסיק אותך?

מה מעניק לך תחושת
תקווה ומחפך
אותך?

עק מי אתה מאבר
על הנוס?

ולסיום נודה על השיחה ונשאיר פתח להמשך: מעמ אק נשוחח עוב למקרה שתרכה להאסיק ולפתח אותי.

נשות ואנשי חינוך יקרים, **אינכם לבד בהתמודדות המקצועית** -

אנא, בעת הצורך, מצאו עמיתים וגורמי סיוע אותם תוכלו לשתף הן באתגרים האישיים עמם אתם מתמודדים והן בהשלכות הרגשיות והתפקודיות שמביאה עמה ההתמודדות.

בכל עת עומד לרשותכם ולרשות התלמידים וההורים מוקד הסיוע הרגשי של השירות הפסיכולוגי-ייעוצי במשרד החינוך
מספרי הטלפון של המוקד: 6552,073-3983960 * שלוחה 5